

Lene Rimestad og Lotte Rosdahl

Guide: Bedre dækning af MeToo og sexisme

Tips og metoder til journalister, redaktører og andre, der ønsker at dække MeToo og sexisme.

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

Indledning

I efteråret 2020 kom den anden bølge af MeToo til Danmark. Udløst af tv-værten Sofie Linde, der til Zulu Comedy Awards gav sit personlige vidnesbyrd om uønsket, seksualiseret opmærksomhed, krænkelser og en 'rådden kultur' i mediebranchen. Hendes kritik var begyndelsen på en omfattende debat, underskriftsindsamlinger, vidneberetninger og journalistisk dækning.

Efter Sofie Lindes tale har arbejdspladser, brancher og mennesker overvejet: Har vi overset noget her? Har vi også udsat andre for uønsket seksualiseret opmærksomhed? Er vi blevet udsat for uønsket, seksualiseret opmærksomhed? Selvransagelsen har også ført til øget opmærksomhed på at dække MeToo mere intensivt og til refleksioner om, hvordan vi som journalister og medier kan dække området.

Lene Rimestad og Lotte Rosdahl

Lene Rimestad er freelancejournalist, underviser og iværksætter og har en ph.d. i journalistik. Senest har hun blandt andet været redaktør og skribent på bogen "Den undersøgende journalistiks metoder". Læs mere på www.rimestad.dk

Lotte Rosdahl er journalist og udvikler af metoden Inkluderende journalistik. Hun er forfatter til bogen "Inkluderende journalistik".

Lotte har tidligere på året sammen med Everyday Sexism Project Danmark udviklet retningslinjer til medierne i dækning af kønnet vold. Hun var sidste år dansk medstifter af "Nordic Forum for Social Responsibility in Journalism" med base på Tampere Universitet i Finland.

Lotte udbyder nu et helt nyt online-forløb til journalister, redaktører og kommunikatører. Forløbet gør deltagerne klar til fremtidens inkluderende og mangfoldige medier og til at skabe en mere retvisende dækning af forskellige emner, som eksempelvis MeToo.

Guide: Bedre dækning af MeToo og sexisme

af Lene Rimestad og Lotte Rosdahl

Udgivet af Dansk Journalistforbund, August 2021

1. udgave

Layout: Mikkel Inumineq / Dansk Journalistforbund

Forsideillustration: Rikke Ahm

Indhold

Indledning	2
Hvad er kernen?.....	4
At dække MeToo.....	4
Dækning af første bølge	5
Medierne har et ansvar	5
Formål	6
Centrale diskussioner	7
Ressourcer og erfaring	7
Mediets rolle.....	8
Undgå tabloidisering.....	8
Den konstruktive rolle.....	9
Konkrete metoder	11
Forskellige grupper	11
Forskellige miljøer.....	11
Flyt fokus.....	12
Det visuelle	12
Inddrag vigtige fakta	12
Kend de presseetiske regler	13
Dokumentation	13
Dybere MeToo-historier	14
Sørg for forelæggelse	14
Behandl kilderne ordentligt	15
Interview.....	16
Før interviewet	16
Under interviewet	17
Afslutning	18
Efter interviewet.....	18
Styr debatten på sociale medier	18
Vælg ord og begreber med omhu	19
Ord, der tager gerningspersonens perspektiv.....	20
Sensationelt sprog	20
Brug neutralt og nøjagtigt sprog.....	21
Der er forskel på sexisme, krænkelse og uønsket, seksuel opmærksomhed	21
Hvilke termer bruges om uønsket seksualiseret opmærksomhed?	21
Ansvar for rammer i programmer	22
Kildefortegnelse	25
Mundtlige kilder og bidragsydere	25
Skriftlige kilder	26
Andre kilder.....	26

Hvad er kernen?

Kernen af MeToo handler om god og dårlig opførsel, om at sikre gode og trygge omgangsformer og skabe et godt og trygt miljø for alle. Hvad enten det er på arbejdspladsen, når man færdes i det offentlige rum, i foreninger, i familien og vennekredsen, på de sociale medier mv. Det handler også om mulighederne for at sige fra i bestemte situationer og om at kunne færdes ude som hjemme uden risiko for uønsket, seksualiseret opmærksomhed og uden at indgå passivt eller aktivt i en struktur, der tillader den type krænkelser.

Zen Donen, der er jurist og med i bestyrelsen for Everyday Sexism Project, udtrykker det sådan her: "Metoo bliver ofte beskrevet som noget, der giver folk problemer med at opføre sig frit ('man tør efterhånden ikke sige noget mere'), men omvendt kan man sige, at hvis ingen opførte sig grænseoverskridende overfor andre, ville mange flere kunne opføre sig frit – frie for chikane, overgreb og udskamning og mistænkeliggørelse, når man siger fra."

At dække MeToo

MeToo har for mange været svært at dække. Hvorfor?

Her er nogle af de svære punkter – set fra en journalistisk vinkel:

- ▶ Hvilken rolle skal mediet og dækningen spille? Er mediet djævelens advokat og vælger automatisk den modsatte, MeToo-kritiske vinkel?
- ▶ Hvordan finder man kilderne? For kilder i MeToo-sager kan det have store personlige konsekvenser at stå frem, og mange er uvillige til at stå frem – især når tidligere dækning og efterdønninger har været meget kritisk over for kvinder, der er stået frem.
- ▶ Hvilken journalist kan dække det? Vælger vi en mand eller kvinde til at interviewe? Hvilke bias kan journalisten have, og hvordan vil mediebrugerne reagere på journalisten?
- ▶ Skal og kan man dokumentere krænkelser og uønsket, seksualiseret opmærksomhed? Hvordan arbejder man med dokumentation? Ofte foregår det i en juridisk gråzone. Ofte er det ord mod ord.
- ▶ Hvordan formidles historierne? Skal der være en casekilde med egne erfaringer? Når det handler om for eksempel en ny undersøgelse eller om strukturer, kan en case måske misrepræsentere det egentlige problem.
- ▶ Anonymt eller ikke? Skal anklageren stå frem med navn? Skal den anklagede nævnes med navn? Hvad er konsekvensen af de valg?
- ▶ Hvordan undgår medierne at bidrage til at skabe eller forstærke stereotyper og myter? Fx en opfattelse af, at kvinder er "krænkelssparate", og at man snart "ikke kan flirte" længere. Eller en opfattelse af, at mennesker, der krænker andre, er monstre og ikke almindelige mennesker, eller bare er nogle dumme svin og ikke fortjener tilgivelse.

Emnet forårsager voldsomt ophedet debat om, hvordan man griber det an etisk og med respekt for de involverede parter – både internt på medierne og blandt læsere, lyttere og seere. Og nogle journalister og redaktører har allerede ytret, hvordan emnet ikke bare kan være svært, men næsten umuligt at navigere i. Det viser analyser af den første bølge.

Dækning af første bølge

Jannie Møller Hartley og Tina Askanius konkluderer i deres [sammenligning](#) af danske og svenske mediers dækning af den første bølge af MeToo blandt andet, at der er fire typer diskurser i de to landes dækning:

1. en online kampagne, der forbinder individer i et netværk af personlige vidnesbyrd: "Artikler med personlige vidnesbyrd strømmede ud i spalterne i begge lande. I denne fortælling om #MeToo præsenterer medierne delingerne og dækningen som selve løsningen på problemet. En form for teknologisk quickfix på et større samfundsproblem," skriver forskerne i undersøgelse om de mange online indlæg, hvor især kvinder delte deres oplevelser.
2. en del af en bredere og langvarig historisk social bevægelse for ligestilling mellem kønnene.
3. en unødvendig kampagne drevet af politisk korrektheds-kultur
4. en heksejagt og en folkedomstol.

De to forskeres analyse viste også, at den danske dækning i den første bølge var mere negativ og de-legitimerende end den svenske: "I spalterne refereres der til 'hysteri', 'emotionelle følelsesfacister', 'ekstremisme' og 'totalitarisme'. MeToo beskrives blandt andet som et 'indholdsløst mediestunt' og som et udtryk for, at 'kvinder rotter sig sammen alene på baggrund af deres køn'.

De svenske journalister blev ifølge undersøgelsen "mere aktivistiske", de danske distancerede sig. I den anden bølge har den danske dækning taget emnet mere alvorligt, og flere medier har haft en konstant og dedikeret dækning.

Medierne har et ansvar

MeToo vækker lige så debatlystne og -krigeriske stemmer som indvandrer- og klimadebatten. Og emnet er lige så komplekst som de sværeste graverhistorier.

Lektor og journalist Jannie Møller Hartley fra RUC og docent Tina Askanius fra Malmø Universitet peger i deres [forskning](#) på, hvordan medierne har et særligt ansvar og kan fremme eller forhindre forandringen. De skriver: "Medieinstitutioner er dog også nøgleaktører i legitimering og de-legitimering af sociale bevægelser, og at medier via de "fortolkende pakker", de tilbyder, enten kan fremme eller hindre aktivisme og sociale bevægelser i deres udvikling."

Hvis dækningen efterlader modtagerne med et indtryk af, at end ikke medierne tror på, at krænkelser finder sted, eller placerer ansvaret for krænkelser hos den enkelte, hvor går et offer så hen, når alle andre muligheder er udtømte?

Vi sidder som medier i en position med magt, idet vi beslutter, hvad der skal bringes, og hvordan det fremstilles. Medier har dermed et medansvar for, om dækningen eksempelvis påvirker kvinder og mænd lyst til at stå frem og fortælle om erfaringer, medansvar og erkendelse.

Hvis vi som medier derfor ikke gør os nogle strategiske overvejelser om vores dækning, risikerer vi at efterlade modtagerne med fx et indtryk af, at

- ▶ Den enkelte selv bærer ansvaret for seksualiserede krænkelser
- ▶ Der findes kun individuelle erfaringer, ikke strukturelle problemer.
- ▶ Enten offer eller krænker er utroværdig.
- ▶ Sagerne er ligegyldige og ikke repræsentative for strukturer
- ▶ Skadelige myter og fordomme er korrekte
- ▶ Der findes ikke fakta om seksualiserede krænkelser.
- ▶ Vi kan ikke gøre noget ved krænkelser, de er en konstant og vi skal bare lære at leve med det.

Medierne har som eksplicit mål at være den fjerde statsmagt ved at holde øje med magtmisbrug.

I stedet for spørgsmålet: "Skal/kan vi overhovedet dække MeToo?" giver denne guide derfor et fundament for at diskutere: "Hvordan skal/kan vi dække det?". Guiden giver også gode råd til, hvordan man kan arbejde journalistisk med emnet.

Formål

Formålet med denne guide er dels at dele viden mellem medier og journalister, dels at skabe grundlag for en diskussion af best practice i mediedækningen af MeToo – både som bevægelse og med konkrete sager.

Formålet er altså ikke at komme med en endegyldig formular for, at sådan bør journalister gøre, når de dækker MeToo. Guiden skal derfor læses som et oplæg med spørgsmål til best practice og med konkrete værktøjer snarere end en facitliste.

Guiden er blevet indsamlet og udarbejdet af Lene Rimestad og Lotte Rosdahl. Der er henvisninger til kilder og et udvalg af andre referencer i bunden af artiklen. Tak til alle bidragsydere. Uden jer – ingen guide.

Guiden indeholder først nogle overordnede overvejelser om mediets strategi for dækningen, derefter lidt om presseetik og retssikkerhed og endelig nogle konkrete greb for journalister.

Centrale diskussioner

MeToo-dækningen kræver en intern diskussion af:

- ▶ **Ressourcer og erfaring** Hvilke ressourcer kan og vil vi bruge? Fx har vi nok erfaringer med og nok viden om emnet til at kunne dække det ordentligt? Hvis ikke, hvordan opnår vi det så?
- ▶ **Mediets rolle** Fx hvilken rolle vil vi som medie gerne spille? Hvilket indtryk vil vi gerne efterlade hos mediebrugerne? Viderefører eller legitimerer vi normer, som ikke er hensigtsmæssige? Hvordan sikrer vi os, at vores dækning er retvisende og ikke forstærker myter og misforståelser?
- ▶ **Konkrete metoder og regelsæt** Hvilke konkrete metoder kan vi bruge for at opnå en balanceret og fair dækning? Hvordan kan vi sørge for, at kilderne trygt kan fortælle deres historier?

Ressourcer og erfaring

De færreste medier har råd til at dedikere en medarbejder til emnet sexismen, seksualiserede krænkelser og overgreb. Derfor kan det være en god ide, at en eller flere journalister eller redaktører har sat sig ind i emnet. På den måde sikrer man, at der er en indsigtfuld kollega, hvis man skal producere en hurtig nyhed om emnet. På samme måde som der på enhver redaktion sidder mennesker med viden om specifikke emner som selskabstømning eller transferregler og metoder som aktindsigt eller kritisk interview.

Hvis man ikke sørger for, at der findes en eller flere personer med viden om og indsigt i, hvordan man bedst dækker sexismen, seksualiserede krænkelser og kønnet vold, risikerer man at dække det på en måde, der legitimerer fordomme, bringer sindene i kog uden løsninger, er krænkende for parterne eller giver bagslag på andre måder.

For at overhovedet at kunne dække MeToo kræver det derfor, at der er en viden om eller interesse for stofområdet. Diversitet også i mediernes ledelseslag kan medvirke til at skabe forståelse for, at og hvordan mediet skal dække emnet, men det er ingen garanti.

Den svenske journalist Matilda Gustavsson, der dækkede MeToo i Sverige, skriver i sin bog "Klubben – en undersøgelse":

"Jeg har aldrig tænkt over, at mange af de mænd, som teoretiske set forstår problemet, savner konkret viden. At de ikke bærer rundt på beretningerne. At de bevæger sig i de samme gader og de samme kontorlandskaber, men med et andet og begrænset blik. Som om det, jeg og andre fortæller om oplevelser af overgreb, hører til en parallel- eller underverden."

Det gælder ikke kun MeToo, men også emner som etnicitet, psykisk sygdom og andre historier, at det kan være svært at få ideer og dække området ordentligt med meget få direkte eller indirekte erfaringer til stede i redaktionslokalet.

Hvis ikke mediet selv har indsigt i emnet, er det en forudsætning for dækningen, at en eller flere medarbejdere sætter sig ind i stofområdet på linje med andre komplekse

stofområder som fx økonomisk kriminalitet. Måske sammen med en eller flere eksperter eller lægmandseksperter. Det vil også give mening med yderligere uddannelse af journalister – både på grunduddannelserne og på efteruddannelserne.

Journalister, der dækker MeToo, har brug for at vide noget om blandt andet:

- ▶ Krænkeres tankegang og reaktioner før, under og efter overgreb.
- ▶ Ofres tankegang og reaktioner før, under og efter voldtægt og seksualiserede krænkelser eller uønsket, seksualiseret opmærksomhed.
- ▶ Samspillet mellem køn, seksualitet og magt.
- ▶ Lovgivning og regelsæt om seksualiserede krænkelser.
- ▶ Kultur og normer på arbejdspladser og andre organisationer.
- ▶ Presseetik, kildehåndtering og andre faglige kompetencer.
- ▶ Blinde vinkler, interviewteknik, sprog og vinkling.
- ▶ MeToo på de sociale medier.

Spørg dig / jer selv:

- ▶ Viderefører vi som medie normer om, at man som udgangspunkt ikke tror på de krænkede?
- ▶ Er vi selv bærere af den kultur og den historiske arv, som understøtter fordomme og stereotyper som for eksempel, at vi kvinder rutinemæssigt opdigter krænkelser for opmærksomhed eller hævn, og at det er synd for alle mænd, fordi de alle sammen bliver forvirrede over ikke at måtte flirte mere?

Mediets rolle

Hvilken rolle ønsker mediet at spille? Nogle medier har som ønske at medvirke til forandring og spille en aktivistisk rolle, andre vil gerne dække emnet som en traditionel nyhed, mens andre igen dækker emnet som tabloidstof.

Uanset hvilken rolle man ønsker at spille, er det vigtigt aktivt at modarbejde og være bevidst om egne fordomme. Ved at diskutere mediets rolle i dækningen vil journalisterne også blive mere opmærksomme på, hvordan en bestemt dækning kan få bestemte samfundsmæssige konsekvenser.

Undgå tabloidisering

Nogle medier vælger gerne konflikt- og sensations-vinkel på historier om MeToo. Det gør dækningen meget tabloid og kan på grund af den unuancerede vinkling føre til, at modtagere opfatter sagerne som overdrevne, unødvendige og utroværdige.

Lektor på Aarhus Universitet Camilla Møhring Reestorff har [undersøgt de danske mediers første bølge af MeToo-dækning på Facebook](#).

Hun konkluderer blandt andet, at: "MeToo dækkes som Hollywood- og sladderjournalistik" og at "MeToo dækkes som opinionsstof, altså som noget alle kan have en mening om, og ikke som noget, der handler om politiske prioriteringer og handlinger".

Hun konstaterede også, at syv ud af ni nyhedsmedier havde mere end dobbelt så mange negative opdateringer om MeToo end det modsatte. Positive og negative opdateringer og artikler indebærer, at de enten er struktureret omkring en person, der er positiv eller negativt indstillet overfor MeToo, eller hvor avisen, journalisten eller skribenten eksplicit tager stilling til MeToo.

Camilla Møhring Reestorff mener, at det bliver svært at have en konstruktiv samtale om MeToo, når dækningen bliver vinklet på denne tabloide måde.

Den konstruktive rolle

I perioder har dækningen af MeToo primært bestået af kritisk, undersøgende journalistik og mange mindre nyheder.

Hvordan kan journalister gøre dækningen mere konstruktiv og inddrage mediebrugerne og ikke kun parts- og ekspertkilder? Hvordan kan medierne efterlade mediebrugerne med mere handlekraft?

En metode er at bruge de fire parametre fællesskab, inspiration, nuancer og tillid, FINT, som er udviklet af Gerd Maria May.

Her er hendes fire råd til en konstruktiv dækning af MeToo i forhold til arbejdspladser. Disse råd kan også anvendes på områder.

F: Fællesskab

Fællesskab handler om at få indsigt i og opbygge fællesskaber.

Hvordan kan medierne inspirere og måske endda medvirke til at skabe fællesskaber, der bidrager til et godt arbejdsmiljø eller en god kultur generelt?

- ▶ Tag afsæt i den kultur, du afdækker – forstå den. Det vil sige ofte en kultur på en arbejdsplads eller på en uddannelse, skole eller i et andet fællesskab.
- ▶ Involvér de dækkede og publikum i research.
- ▶ Involvér interesserede og eksperter i debatten efterfølgende – se fx hvordan Zetland bruger den metode.
- ▶ Tag ansvar for debatten. Moderér og stop angreb. Tilsæt fakta til debatten, når den er på vej ud af et sidespor. Luk for debatsporet, hvis moderation ikke er en mulighed.

I: Inspiration

- ▶ Hvad gør man andre steder? Lande, brancher, kommuner, organisationer etc.
- ▶ Gode råd fra eksperter. Sådan kan du gøre, hvis du oplever en forkert kultur etc.

Med parameteret "inspiration" kan journalisten researche og beskrive, hvordan problemer er løst andre steder. Med MeToo kunne det være at beskrive, hvordan virksomheder og organisationer, der har virksomme politikker og en god kultur, arbejder med MeToo: Hvordan håndterer man konkrete klager? Hvordan forebygger man, at sager opstår? Hvordan kommunikerer man om den ønskede kultur og adfærd? Ved at formidle den type informationer kan medierne måske bidrage til, at andre organisationer bliver inspireret til at forandre noget, og i hvert fald at problemet står til at løse, hvis der er en vilje til det.

N: Nuancer

"Nuancer" i dækningen MeToo er centralt, fordi krænkelser ofte foregår i en juridisk gråzone. Krænkeren oplever måske ikke at gøre noget forkert. Den krænkedes modstand opfattes ikke som modstand af krænkeren (fx chok som fører til en "frys"reaktion). Organisationens tone er måske "fri" og lystig på en måde, hvor dem der får overtrådt deres grænser ikke kan sige fra, fordi de så får at vide, at de er snerpede/hysteriske osv.. Som journalist skærper man ikke nødvendigvis forståelsen eller velviljen hos mediebrugerne ved at skærpe vinklen på en MeToo-historie. Det er komplekst, der er gråzoner, og det skal journalisten også formidle. "Complicate the narrative!" lyder en opfordring. KomPLICér fortællingen. Når det er komplekst, så lad det være komplekst.

- ▶ Lad alle, uanset køn og seksualitet, mænd, kvinder og LGBTQIA+-personer, komme til orde. Det er ikke kvinders krig mod mænd, men godt og dårligt arbejdsmiljø, god og dårlig kultur og god og dårlig adfærd.
- ▶ Det kan være svært at være kvinde i en kultur præget af sexismen, men det kan også være svært at være mand, der siger fra i en sexistisk kultur. Det gælder både, når kulturen er krænkende og indebærer seksualiseret, uønsket opmærksomhed, og når kulturen er sexistisk.
- ▶ Gør det tydeligt, at der er mange grader af grænseoverskridende adfærd, og at det ikke behøver være ulovligt, for at det er okay at have det skidt med.

T: Tillid

Det sidste parameter, tillid, er altafgørende for dækningen af MeToo. Hvordan skaber medierne mere tillid til sig selv fra mediebrugerne?

- ▶ Vær åben om din research.
- ▶ Brug etablerede kilder.
- ▶ Vær ekstra grundig, når du bruger anonyme kilder.

Nogle gange giver det mening at være meget transparent i sin dækning, andre gange skal man være mere faktuel i sin tilgang og underbygge med statistikker og forskere. Nogle journalister beskriver deres egen tvivl under efterprøvningen af påstande eller fremlægger for og imod åbent frem for at konkludere for hårdt. Nuancer kan styrke troværdigheden og opbygge tillid.

[Læs mere om konstruktive dækning i bogen](#) *"Fra tårn til torv: Journalistens rolle i den involverende og konstruktive journalistik"* af Gerd Maria May.

Konkrete metoder

Dækningen indtil nu har været en generel dækning af MeToo uden skelen til, hvilken gruppe vi taler om. Medierne og journalisterne kan drage nytte af at udvikle og bruge nye metoder i dækningen af særlige grupper, som vi måske kun kender lidt eller slet ikke. For hvordan undgår vi blinde vinkler? En metode, der sætter fokus på det, er "Inkluderende journalistik" udviklet af Lotte Rosdahl.

Her er nogle af hendes supplerende råd til at sikre et mere retvisende billede.

Forskellige grupper

Blinde vinkler medfører, at vi ubevidst vinkler ud fra vores eget perspektiv. Det er derfor nødvendigt, at vi ikke ser os blinde på "det perfekte offer", der lever op til vores stereotype forestilling om et offer som kvinde, ung og konventionelt smuk.

En [undersøgelse fra HK](#) dokumenterer således, at LGBTQIA+-personer er mere end dobbelt så udsatte for seksualiseret chikane end heteroseksuelle og ciskønnede, og især unge er udsat for uønsket seksualiseret opmærksomhed. Samme tendens viste en rapport om grænseskridende adfærd i film-, tv- og teaterbranchen, hvor etniske minoriteter og LGBT+-personer generelt var mere udsat for grænseoverskridende adfærd. På samme måde skal vi være opmærksomme på andre grupper som eksempelvis mennesker med handicap.

Forskellige miljøer

Vær opmærksom på, at krænkelser og overgreb foregår i alle samfundslag. På forskellige typer arbejdspladser fra plejehjemmet til bestyrelsen og i forskellige miljøer.

Flyt fokus

I dækningen indtil nu har medier ofte vinklet på offeret, på dennes oplevelser, og på hvad offeret kunne have gjort anderledes. Men hvad får eksempelvis nogle unge mænd til at tro, at det er i orden at overskride en kærestes nej eller nedgøre hende foran andre? Hvad får i det hele taget folk til at være sexistiske? Vi kunne derfor i højere grad vinkle på krænkeren. På, hvad der får personer til at krænke, og hvad der kan gøres for, at de ændrer adfærd.

Nogle journalister kan trække på egne erfaringer i forhold til, hvor udbredt sexisme er, og hvordan det opleves, og nogle kan lave undersøgende journalistik, der udforsker krænkerens verden. Hvorfor er det fx primært mænd, der krænker, og hvad med dem der ikke er mænd, som krænker?"

Det visuelle

Illustrationer er sammen med teksten med til at skabe et helhedsbillede af emnet. Det er derfor nødvendigt at være bevidst om, hvilket lys en illustration sætter MeToo i.

For eksempel er en illustration brugt til Metoo artikler, som viser øjne med meget lange øjenvipper og en rød mund, hvor udtrykket er rasende. Sådant en illustration er problematisk, fordi den spiller ind i en fordom om, at kvinder, der taler om seksualiserede overgreb, er hysteriske, skrigende og overdriver. Når illustrationen indikerer at dem, der er ofre, er i deres følelsers vold, så skaber det også en afstandtagen til vedkommende og et indirekte spørgsmål til, om personen kan være objektiv og fornuftig.

Inddrag vigtige fakta

Der florerer mange fordomme og misforståelser i forhold til emnet i den offentlige debat - på de sociale medier, i debatprogrammer mv. Fx at offeret jo bare kan slå fra sig eller gå sin vej.

Vi kan som medier understøtte en mere oplyst debat ved at tilføje enkle, men fyldestgørende faktabokse i artikler. Boksene kan fx handle om, at det er kroppens naturlige forsvarsreaktion at fryse, hvis man udsættes for en traumatisk oplevelse, og at personen derfor ikke er i stand til at slå eller råbe op.

Disse fakta kan vi også inddrage i debatter og dermed sørge for, at debatten ikke er med til at udbrede eller cementere misforståelser og fordomme.

Læs mere i bogen "Inkluderende journalistik".

Kend de presseetiske regler

Helt principielt gælder de samme principper for dækningen af MeToo som for alt andet journalistisk arbejde: Grundig research, kildekritik, dokumentation for påstande, og fairness.

Nogle af de vigtigste presseetiske problemstillinger er:

- ▶ Hvilken dokumentation kræves for at kunne dække sager om uønsket, seksualiseret opmærksomhed eller krænkelser?
- ▶ Hvordan overholdes kravet om at forelægge anklager for den, der anklages, og lade begge parter få ordet?
- ▶ Skal anklager og anklaget anonymiseres?
- ▶ Hvordan håndteres sårbare kilder før, under og efter publicering?

Læs mere om sårbare kilder i [*“Den undersøgende journalistiks metoder”*](#) af Jannie Møller Hartley og Lene Rimestad

Dokumentation

Når medier dækker konkrete anklager i en sag, er et enkelt vidnesbyrd om et overgreb ofte ikke nok. Og hvis mediet kun bringer historien med én erfaringskildes beretning, kan det måske også blive kulørt og individorienteret, mens en historie, der kun handler om de strukturer, som skaber mulighed for overgreb, på den anden side kunne blive for “tør og kedelig”.

Samtidig er det vigtig, at mennesker, der har været ude for kønnet vold, får lov til at fortælle deres historie eller deres version af hændelsen. Forskere og praktikere, der arbejder med emnet, taler om “retten til sin egen historie”. Selv hvor krænkelsen er foregået i en juridisk gråzone, er foregået uden egentlige vidner, og der kun er en side af sagen at fortælle, så kan det være nødvendigt som journalist at lade en erfaringskilde dele sine oplevelser – og bruge den dokumentation, som kilden har. Blandt andet for at få brudt tavsheden. Dette kan eventuelt ske anonymt.

I sager, som involverer én eller flere navngivne eller let identificerbare krænkere, skal dokumentationen være helt på plads. Det kan være, at den krænkede har fortalt sin historie til andre, har skrevet dagbog eller opsøgt professionelle for at få hjælp. Det kan være lydoptagelser, emails eller beskeder på sociale medier. I en historie, hvor en kilde fortæller om sine personlige oplevelser, og hvor fx krænkeren kan identificeres, kan man godt viderebringe historien: Som et eksempel på systemer og kulturer eller på psykologiske mekanismer, der kan gøre, at mennesker bliver udsat for sexisme eller seksualiserede krænkelser.

De historier, som står stærkest, kombinerer flere erfaringskilder med en strukturel kritik. Her har underskriftsindsamlingerne og mange beretninger fra forskellige typer af brancher eksempelvis stået stærkt.

He said she said-historier eller historier, hvor fx en Facebook-opdatering bliver kernen i en

hurtig nyhedshistorie, kan sjældent stå alene. Der skal researches, så modtagerne forstår, at det ikke bare handler om et menneskes oplevelse.

Dybere MeToo-historier

Det kræver graverjournalistiske metoder at dække historier, hvor dækningen går ud på at afsløre magtmisbrug. Den type afsløring kræver derfor mere end én kilde.

I "Klubben – en undersøgelse" beskriver journalist Matilda Gustavsson sit arbejde med at finde ud af fakta, da hun skrev sagen mod "kulturpersonen", Jean-Claude Arnault, der endte med at få en dom på to et halvt år for voldtægt:

"Hvis kvinderne fortæller, at de tog til Paris, må jeg bede om at se flybilletter eller kontoudskrifter fra rejsen. Hvis chikanen skete, mens der var andre mennesker til stede, skal jeg bede om deres navne og interviewe dem. Hvis der ikke er nogen øjenvidner, bliver det min opgave at spørge om, hvem de først talte med om overgrebet. Chattede de med nogen? Skrev de om det i deres dagbog. Når jeg læser om voldtægtsretssager, hvor der ikke er nogen tekniske beviser, forstår jeg godt, at en fældende dom principielt er umulig, hvis det er ord mod ord. Men beviskravene kan opfyldes, hvis en troværdig beretning bekræftes af mange andre menneskers troværdige beretninger."

I den type sager bør enhver påstand følges op af yderligere dokumentation. Det kan være: Sms-beskeder, den krænkede dagbog eller mundtlige beretninger til andre (venner, kolleger, familie), billeder. I de sager står flere kvinder frem, og deres samlede beretninger med underbyggende dokumentation gør historien troværdig.

I andre tilfælde kan det bærende princip være at lade den krænkede komme til orde, "retten til egen historie", men hvor den anklagede ikke kan identificeres. Et eksempel på den type historie er bokseren Sarah Mahfoud, der fortæller [sin historie om sine oplevelser med psykisk vold](#).

Samtidig er det nødvendigt at være bevidst om, at et traumatiseret offer kan have huller i hukommelsen, så kilden har en usammenhængende fortælling. Det er vigtigt at vide, at det ikke er det samme som, at offeret lyver. Man kan efterprøve fortællingen gennem andre kilder eller skrive, at dette er oplevelsen som xx husker den og tilføje en faktaboks, hvor mekanismerne forklares. Og man kan understrege det personlige i beretningen ved at skrive "som hun husker det" eller "ifølge hende".

Sørg for forelæggelse

De presseetiske regler siger, at: "Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Forelæggelse bør ske således, at der gives den adspurgte rimelig tid til at svare."

Kravet om forelæggelse skal også overholdes i MeToo-historier, når kilder, der omtales, kan identificeres. Hvis en anden part i historien, fx en krænker, kan identificeres, skal offeret informeres om, at journalisten skal forelægge påstandene for krænkeren. For det kan have

konsekvenser for offeret, at journalisten forelægger. Og det er journalistens ansvar at sørge for et fornuftigt forløb.

De svenske medier har i høj grad arbejdet for ikke at navngive krænkerne. Det er gjort for at understrege, at historierne ikke handler om én enkelt person, der krænker, men om en kultur og nogle normer, der former et menneske til at mene, at det er okay at krænke.

Ved ikke at navngive krænkeren formindsker mediet måske tendensen til, at historien kommer til at handle om en enkelt konkret krænkelse, men fokus rettes mod det mere generelle problem med sexismen og uønsket seksualiseret opmærksomhed.

I nogle tilfælde navngiver man

- ▶ Når krænkeren selv står frem
- ▶ Når krænkeren er en fremtrædende og/eller magtfuld person
- ▶ Når krænkeren bliver dømt af en domstol.

Behandl kilderne ordentligt

Hvordan sikrer vi, at det er så trygt som muligt at stå frem? Både med historier om at være blevet udsat for uønsket seksualiseret opmærksomhed og med erkendelser af at have begået krænkelser?

Spørg dig / jer selv

- ▶ Hvordan har dækningen af emnet været hidtil?
- ▶ Hvordan fremstår mediet? Som et sted, det er trygt at henvende sig til eller ej?

Dernæst kommer to andre væsentlige overvejelser, der handler om brugen af anonyme kilder og håndtering af sårbare kilder.

Spørg dig / jer selv

- ▶ Hvordan arbejder vi med anonyme kilder?
- ▶ Hvordan sikrer vi sårbare kilder?

Som udgangspunkt bør vi undgå anonyme kilder, men de kan være nødvendige i disse sager. Årsagen er, at de, som står frem med historier om uønsket seksualiseret opmærksomhed/chikane/overgreb, risikerer at miste deres arbejde, anseelse og blive chikaneret yderligere efter publiceringen af historien.

Samtidig kan det være traumatisk at genopleve sin oplevelse, når den bliver bragt i pressen både i forhold til offentligheden men også i forhold til ens omgangskreds, som måske for første gang får kendskab til oplevelsen.

Anonymitet kan imidlertid også svække læsernes tillid til historierne, fordi anonymitet nedsætter mediets troværdighed. Hvis kilden stiller krav om anonymitet, bør journalisten afdække hvorfor og sørge for grundig dokumentation med andre kilder.

Journalisten skal dog være bevidst om ikke at overskride offerets grænser ved at presse på og derfor respektere et ønske om anonymitet.

Interview

En del af de mennesker, der stiller sig frem med personlige historier i MeToo-dækningen, er sårbare kilder. Det har sin pris af stå frem med sin historie om krænkelser, og det har sin pris at blive anklaget for krænkelser.

Derfor kræver det ekstra omhu at dække MeToo også i forhold til interviewet. På den ene side skal journalisten opbygge tillid til kilderne. På den anden side er journalisten nødt til at gå undersøgende til kilden. Også for kildens egen skyld, så kilden fremstår troværdigt i fremstillingen af sagen.

Læs mere om sårbare kilder og interviewteknik i "Den undersøgende journalistik metoder" af Jannie Møller Hartley og Lene Rimestad (red.)

Før interviewet

Ofre kan have symptomer på posttraumatisk stress (PTSD), og du kan være den første, de fortæller om deres oplevelser. Vær derfor opmærksom på, om personen har haft tid til at bearbejde sit traume, eller om interviewet kan være med til at (re)traumatisere yderligere.

- ▶ Vær åben og hav klare aftaler. Det kan være med til at skabe overskuelighed, tillid og ro.
- ▶ Sørg for at identificere dig tydeligt og fortæl altid hurtigt, at du er journalist.
- ▶ Forklar, hvilken historie du planlægger at skrive, og hvad din vinkel er.
- ▶ Fortæl, hvis du planlægger at kontakte den anklagede gerningsperson, udgivelsesdato, redaktionens retningslinjer mv.
- ▶ Hav klare aftaler fx om citatgennemsyn og deadline for indsigelser
- ▶ Aftal hvorvidt interviewet skal optages eller ej.
- ▶ Afklar om interviewpersonen vil være anonym eller ej

Under interviewet

Tryghed og samtale

Enhver tilgang til interviewpersonen bør have fokus på at gå stille og roligt frem. Du kan hjælpe interviewpersonen med at føle kontrol over situationen eksempelvis med:

- ▶ Pauser.
- ▶ Adgang til vand eller til selv at tage drikkevarer med.
- ▶ Valg af siddeplads.

Ofre for MeToo kan ofte føle skyld, skam og selvbefejdelse. Prøv derfor at se interviewet som en samtale, snarere end et klassisk kritisk interview.

- ▶ Vær nysgerrig og forsøg ikke at være klassisk "kritisk" forstået på den måde, at du ikke sidder over for en person med magt som fx en politiker.
- ▶ Stil gerne uddybende spørgsmål, men undgå fx spørgsmål, der antyder, at interviewpersonen på den ene eller den anden måde er ansvarlig, som "hvorfor gik du ikke bare"-spørgsmål.
- ▶ Stil åbne spørgsmål.
- ▶ Giv interviewpersonen tid til at svare på de enkelte spørgsmål og stil ikke flere spørgsmål samtidig.

De presseetiske regler foreskriver, at: "Meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse."

Det er derfor vigtigt at være opmærksom på hvilke oplysninger, der er relevante at spørge ind til og bringe og hvilke, der ikke er. Overvej derfor, om alle de spørgsmål publikum kunne tænkes at stille, er relevante.

Oplysninger om, hvordan offeret var klædt, om offeret var beruset, kendte sin gerningsperson, frivilligt gik med personen hjem mv. er eksempelvis ikke relevante for dækningen og kan indikere, at offeret selv er skyld i hændelsen. Der skal derfor heller ikke stilles spørgsmål til eller viderebringes oplysninger om eksempelvis:

- ▶ Vaner.
- ▶ Seksuel historie.
- ▶ Fysisk udseende.
- ▶ Tøj.
- ▶ Kulturelle værdier.

Idet personen har været udsat for chikane, overgreb eller anden form for vold, kan personen være vant til at lade andre overskride sine grænser og have svært ved at sætte grænser. Det er også tilfældet, når en journalist spørger om noget, man egentlig ikke bryder sig om at tale om. Vælg derfor dine spørgsmål med omhu, og respekter hvis interviewpersonen ikke ønsker at gå længere ned i detaljer.

Vær ikke overrasket, hvis interviewpersonen pludselig griner, joker eller blot virker distanceret. Det er normalt, at nogle ofre håndterer en genfortælling ved at adskille sig fra de svære følelser. Det betyder, at de "kobler deres følelser fra" og dermed kommer til at virke ligeglade eller følelseskolde.

Afslutning

Sørg for at afslutte interviewet godt. Når du har stillet dine planlagte spørgsmål, kan du spørge om personen har noget at tilføje. Vigtigst af alt er at sørge for at bringe samtalen tilbage til her og nu og til en samtale om ting, som er trygge for interviewpersonen at tale om. Det kan fx være, hvilke planer vedkommende har for resten af dagen eller en bemærkning om noget i omgivelserne.

Spørg interviewpersonen om vedkommende vil have kontaktoplysninger på organisationer, der hjælper ofre, hvis vedkommende ikke har fået hjælp. Vær samtidig til rådighed i en periode efter interviewet og artikel eller indslag, har været bragt.

Efter interviewet

Det er en god idé at lade interviewpersonen læse (uddrag af) din artikel, inden den udgives. Det er med til at gøre interviewpersonen tryk, og du kan fange eventuelle fejl eller ufølsomme detaljer, som interviewpersonen ikke ønsker bragt. Tal med interviewpersonen om overskriften. Forklar dine forudsætninger –at den skal være kort og fængende, og at en god overskrift kan nå ud til mange. Lyt til din interviewperson, hvis vedkommende har betænkeligheder omkring den. Vær opmærksom på, om du er i gang med at presse eller overtale personen til noget, vedkommende i bund og grund ikke har lyst til. Lad også interviewpersonen se eventuelle billeder og godkende, hvis der er billeder med af dem.

Hvis du siger, at du vil lade personen få en kopi eller en optagelse af det, du skriver/ udsender, så vær opmærksom på at holde det løfte. Giv interviewpersonen lov til at skifte mening om, hvorvidt vedkommende ønsker at være anonym, også efter udgivelse i det omfang det er teknisk muligt.

Det er en god idé at være tilgængelig for interviewpersonen, i et vist tidsrum efter din artikel eller udsendelse er blevet offentliggjort, fordi interviewpersonen måske har brug for din hjælp til at håndtere andres reaktioner på publiceringen.

Styr debatten på sociale medier

Hvad gør vi for at undgå tilsvining og udskamning på vores digitale og sociale medieplatforme af dem, som står frem?

MeToo og sexismen er emner som på linje med etnicitet eller religion, som ofte udløser voldsomme debatter.

Spørg dig / jer selv

- ▶ Kan vi aktivt moderere debatten?
- ▶ Skal debatsporet lukkes?
- ▶ Kan vi ved hjælp af særlige spørgsmål sørge for, at debatten bliver mere saglig?

Nogle medier vælger at kalde store dele af dækningen for "debat" ved at bruge termen "MeToo-debatten". Det kan skabe en opfattelse af, at det er selve eksistensen af problemet, der er til debat. For at skabe trafik på de sociale medier bruges for eksempel spørgsmålet: "Hvad mener du?"

Det spørgsmål kan øge mængden af holdninger – i stedet for at øge indsigten i, hvad MeToo er, og hvordan man kan forhindre krænkelse offentligt som i private sammenhæng.

Spørgsmålet "Hvad mener du?" bidrager ofte ikke til en ordentlig samtale. Det kan være med til at invitere til den debat, der mistænkeliggør dem, der har været udsat for chikane.

Det kunne derfor være en idé at stille andre spørgsmål som:

- ▶ Hvad gør din arbejdsplads for at forhindre krænkelse og uønsket, seksualiseret opmærksomhed?
- ▶ Hvordan undgår vi sexismen i idrætsforeninger, i omgangskredsen mv?

Dansk Journalistforbund har skrevet [en guide](#) til en bedre debat online, og der kan man finde flere gode råd.

Vælg ord og begreber med omhu

Sproget er afgørende for det samlede indtryk af dækningen, fordi ordvalget påvirker, hvordan modtagerne tolker den konkrete sag og den generelle problemstilling. Samtidig påvirker vores valg af ord de mennesker, der er berørte af uønsket, seksualiseret opmærksomhed. Det er derfor vigtigt at bruge et korrekt og respektfuldt et sprog, og et sprog som ikke repræsenterer gerningspersonens perspektiv.

Spørg dig / jer selv hvordan:

- ▶ sikrer vi et sprog, der er retvisende og neutralt?
- ▶ bruger vi et sprog, der ikke placerer skyld hos offeret?
- ▶ bruger vi et sprog, der er respektfuldt over for offeret?
- ▶ undgår vi et sprog, der repræsenterer gerningspersonens perspektiv?

Undgå at placere skyld hos offeret

Nogle formuleringer og ord risikerer at placere skyld hos offeret. Vær derfor opmærksom på sprog, der kan antyde, at offeret på en eller anden måde har skylden for forbrydelsen. Det kan eksempelvis ske med vendinger som:

- ▶ Hun var meget fuld, men gik frivilligt med ham hjem.
- ▶ Hun kendte hans voldelige fortid.

Ord, der tager gerningspersonens perspektiv

Vær opmærksom på brugen af ord, der tager gerningspersonens perspektiv.

Det kan eksempelvis ske med brug af ordet "sex", når der er tale om krænkelse, overgreb og voldtægt. Gerningspersonen vil måske mene, at der er tale om sex eller noget, der er seksuelt, mens dette ikke er tilfældet for offeret. For offeret er det vold. Samtidig er sex lovligt og gensidigt. Overgreb er ulovligt og ikke gensidigt.

I stedet for "sex" brug eksempelvis:

- ▶ Seksualiseret overgreb / seksualiseret misbrug.
- ▶ Skriv hvad der præcist er anmeldt, tiltalt eller dømt for. Fx voldtægt.
- ▶ Eller fortæl, hvad den konkrete sag indebærer. Fx: "Har fortalt om at blive voldtaget".

Sensationelt sprog

Ord som "sexmisbrugt", "sexslave" eller "sexoffer" er sensationelle ord, der muligvis fungerer godt som blikfang eller clickbait. Men det er ord, som personer, de anvendes om, i stor udstrækning anser for forfærdelige.

- ▶ "sexmisbrugt", "sexslave" eller "sexoffer" erstattes med andre ord fx "misbrugt", "overgrebsoffer" eller "traffickingoffer".

Brug neutralt og nøjagtigt sprog

Visse ord er misvisende i forhold til, hvad der rent faktisk er tale om. Voldtægt og overfald er eksempelvis ikke "hård sex". En anklage om voldtægt eller overgreb er ikke en "sexskandale" eller "sexudskejelser".

Vendingen "uskyldigt offer" giver ingen mening, fordi alle ofre for en forbrydelse er uskyldige.

- ▶ Brug "anmeldt for voldtægt" i stedet for "påstået voldtægt" eller "anklaget for at have truet sig til seksuelt samvær med..."
- ▶ Brug som udgangspunkt ordet offer. Nogle kilder vil ikke kaldes offer, men ser sig selv på en anden måde. På engelsksprogede medier har fx betegnelsen "survivor", overlever, vundet indpas. Spørg derfor, hvilket ord kilden selv ønsker at blive betegnet med.

Der er forskel på sexismen, krænkelse og uønsket, seksuel opmærksomhed

Mange begreber som sexismen, seksualiserede krænkelse og uønsket, seksuel opmærksomhed, bruges i dækningen. De forskellige begreber dækker over forskellige ting. Mediet bør derfor overveje, hvilke begreber man bruger og hvordan.

- ▶ "Sexisme" dækker en kultur, der indeholder fastlåste stereotype forestillinger om køn og seksualitet, er nedgørende overfor eller favoriserer det ene køn.
- ▶ "Uønsket, seksualiseret opmærksomhed/chikanen" og "krænkelse" dækker de konkrete oplevelser.

Hvilke termer bruges om uønsket seksualiseret opmærksomhed?

Krænkelse: Ordet krænkelse er objektiv set et udtryk for, at man har været udsat for en grænseoverskridende adfærd. Der er imidlertid forskel på, hvad forskellige mennesker oplever som en krænkelse. Begrebet er desuden blevet latterliggjort med termerne "krænkelsesparat" og "krænkelsesparathed". Krænkelse skal derfor forklares.

- ▶ Hvilken krænkelse er der tale om?
- ▶ Og hvorfor er det en krænkelse?

Spørg dig / jer selv:

- ▶ Hvilke ord og begreber anvender vi i forbindelse med MeToo og andre relaterede emner?
- ▶ Hvilke begreber og termer er de mest saglige og neutrale, hvilke er måske mindre neutrale?

Ansvar for rammer i programmer

Vi har som medier et særligt ansvar for at skabe et sikkert miljø i programmer, hvor deltagere ikke udsættes for sexisme, krænkende adfærd eller som legitimerer sexisme eller forstærker fordomme om køn og seksualitet.

Det gælder blandt andet programmer som reality eller eksperimenter, hvor redaktionen sætter rammerne for programmet og udvælger deltagerne. Her er det nødvendigt at programmerne sikrer deltagernes grænser og ikke videregiver eller er med til at legitimere sexistisk eller grænseoverskridende opførsel.

Fx kan mediet fravælge personer med en grænseoverskridende adfærd eller personer, der har svært ved at sætte deres grænser. Det er en god idé på forhånd, at have en "nødberedskabsplan" på plads, ligesom man fx har en "brandplan", selvom man gør alt for at sikre sig mod brand.

Spørg dig / jer selv

- ▶ Hvordan undgår vi krænkelser, oplevelse af krænkelser, sexistiske kommentarer mv.?
- ▶ Hvordan sikrer vi, at programmerne afspejler og understøtter samtykkeloven?
- ▶ Hvilke personlighedstyper vil vi have med og er der en risiko for at den type overskrider eller har svært ved at sætte grænser?
- ▶ Skal vi hæve aldersgrænsen for specielle typer programmer?
- ▶ Hvordan handler vi, hvis personer presses ift. egne grænser, eller oplever at deres grænser eller manglende samtykke ikke respekteres eller latterliggøres? Hvordan håndteres det, hvis der trods påpasselighed alligevel sker noget der kan være ulovligt?

Tjekliste: Hvornår er noget en MeToo-sag?

De norske forskere Kristin Skare Orgeret og Marte Vike Arnesen har udarbejdet denne tjekliste til diskussionen af MeToo. De fire punkter bidrager til at finde graden af uønsket seksualiseret opmærksomhed. Det første punkt er afgørende for, om noget kan kategoriseres som MeToo. De andre efterfølgende punkter indikerer, hvor alvorlig sagen er.

- ▶ Manglende gensidighed
- ▶ Asymmetrisk magtforhold
- ▶ Vanskeligt at undslippe (det kan være pga. psykisk vold, fysisk vold, psykologiske mekanismer som at fryse i en truende situation mv.)
- ▶ Gentagende opførsel

Kilde: #MeToo-plakaten er udarbejdet af Kristin Skare Orgeret og Marte Vike Arnesen 2019

Læs mere om plakaten: <https://journalisten.no/metoo-metoo-plakaten-fritt-ord/vi-lanserer-metoo-plakaten--en-sjekkliste/353441>

Hvad er sexchikane?

Sexchikane er forbudt i Danmark.

Begrebet er defineret i blandt andet ligebehandlingsloven og i Arbejdstilsynets vejledninger.

Ligebehandlingsloven:

§ 1, Stk. 6. Der foreligger sexchikane, når der udvises enhver form for uønsket verbal, ikkeverbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima.

Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2011/645>

Vejledning fra Arbejdstilsynet:

§ 9 a. Ved arbejdets udførelse skal det sikres, at arbejdet ikke medfører risiko for fysisk eller psykisk helbredsforringelse som følge af krænkende handlinger, herunder mobning og seksualiseret chikane.

Kilde: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/kraenkende-handlinger-4-3-1/>

Man kan klage over krænkende handlinger som for eksempel mobning og seksualiseret chikane direkte til Arbejdstilsynet. Læs mere her:

<https://at.dk/spoerg-at/klag-over-kraenkende-handlinger-herunder-mobning-og-seksuel-chikane/>

Andre anbefalinger

- ▶ Henvis til hjemmesider, hjælpelinjer og andre ressourcer, som ofre for seksualiserede krænkelser kan henvende sig til, hvis de oplever krænkelser. Mange medier gør det allerede i forbindelse med dækning af selvmord. Husk også henvisning til krænkeren.
- ▶ Kig på om dækningen eksplicit eller implicit giver kvinden/ofret ansvaret for krænkelsen.
- ▶ Se på hvordan krænker og krænket fremstår i dækningen. Fremstår krænker mere troværdig end den krænkede på grund af (vores fremhævelse af vedkommendes) position, karriere eller familie?
- ▶ Brug statistik til at dokumentere, hvor hyppigt seksualiserede krænkelser forekommer.
- ▶ Brug eksperter til at forklare, hvorfor ofre først står frem flere år efter, reagerer uforståeligt efter et overgreb eller hvorfor "en hånd på låret" kan være en del af en magtstruktur og ikke bare en hånd på et lår.

Kilde: Videreudbygning af den australske antologi: "#MeToo and the Politics of Social Change" af Bianca Fileborn og Rachel Loney-Howes (red.) – især kapitel 14: "Journalist Guidelines and Media. Reporting in the Wake of #MeToo".

Kildefortegnelse

Vi har undervejs citeret fra Everyday Sexism Project Danmarks "Retningslinjer til dækning af kønnet vold", som er udarbejdet i samarbejde med Lotte Rosdahl.

Projektets hjemmeside er: Everydaysexismproject.dk

Vi vil især henvise til disse elementer i materialet:

- ▶ Gode råd til interviews med ofre for chikane og overgreb.
- ▶ Hvordan håndteres sårbare kilder før, under og efter interview.
- ▶ Myter og fakta.
- ▶ Gode råd til retvisende sprog.

Mundtlige kilder og bidragsydere

Camilla Møhring Reestorff, lektor på Institut for Kommunikation og Kultur – Nordisk Sprog og Litteratur, Aarhus Universitet.

Gerd Maria May, forfatter, foredragsholder, moderator og strategisk konsulent, Room of Solutions.

Jannie Møller Hartley, lektor på Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, RUC.

Kristin Skaret Orgeret, professor på Institutt for journalistikk og mediefag, Oslo Metropolitan University.

Maria Bendix Wittchen, lektor på Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, RUC.

Marianne Rathje, seniorforsker, Dansk Sprognævn Mette Davidsen-Nielsen, kulturredaktør på Politiken.

Morten Emmerik Wøldike, chefkonsulent, teamleder for køn og ligestilling, Institut for Menneskerettigheder.

Morten Skovsgaard, professor på Center for Journalistik, Syddansk Universitet.

Tina Askanius, lektor på Institutionen för Konst, kultur och kommunikation, Malmö Universitet.

Ulla Dyrlov, psykolog og konsulent for produktionsselskaber før, under og efter et tv-program.

Vibeke Borberg, advokat og ph.d. med speciale i informationsret, medieret og presseetik

Zen Donen, jurist og medlem af bestyrelsen for Everyday Sexism Project Danmark.

Skriftlige kilder

Hvis du dækker området, anbefales:

Matilda Gustavsson: "Klubben – en undersøgelse". Harper Collins.

Everyday Sexism Project Danmarks [Retningslinjer til medier i sager om kønnet vold](#).

Rosdahl, Lotte: [Debatindlæg i Politiken 3. januar 2019](#)

Rosdahl, Lotte: [Kronik Jyllands-Posten d. 12/10 2020](#)

Andre kilder

<https://danskkvindesamfund.dk/dansk-kvindesamfunds-abc/sexisme/>

<https://everydaysexismproject.dk/>

<https://kvinfol.dk/bekaemp-sexisme-og-seksuel-chikane-paa-arbejdspladser/>

<https://content.sciendo.com/view/journals/nor/40/2/article-p19.xml>

https://rucforsk.ruc.dk/ws/portalfiles/portal/74919153/Samf_11_1_2020.pdf

<https://tidsskrift.dk/journalistica/article/view/123500>

<https://videnskab.dk/kultur-samfund/danske-medier-underminerer-metoo-i-jagten-paa-hurtige-klik>

https://www.humanrights.dk/sites/humanrights.dk/files/media/document/parallelpct.20cedaw_2021.pdf

https://www.djoef-forlag.dk/openaccess/samf/samfdocs/2020/2020_1/Samf_11_1_2020.pdf

<https://journalisten.no/metoo-metoo-plakaten-fritt-ord/vi-lanserer-metoo-plakaten--en-sjekkliste/353441>

